

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

*А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гончаренко Є. Ю.	
Семантико-стилістичні особливості перекладу політичних текстів.....	294
Григор'єва М. І.	
Інноваційні методи навчання як інструмент якісної освіти	297
Дереновський Р. М., Заболотна О. В.	
Тактика призначення судової експертизи в кримінальному процесі (проблематика призначення криміналістичної експертизи)	301
Живцов В. О.	
Стимулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: основні напрями, принципи та методи.....	309
Кобржицький В. В.	
Спеціальна освіта — найважливіший чинник підготовки менеджерів туристичної галузі	314
Кобржицький В. В., Король Ю. М.	
Особливості підготовки майбутніх менеджерів туризму в західнослов'янських країнах	318
Корінчевська І. А.	
Проблеми державно-управлінських реформ в галузі охорони здоров'я України	324
Левченко М. О.	
Моделювання процесів розвитку підприємств туристичної сфери в Україні	327
Медвідь А. М., Чорна М. Ф., Чорний Е. В.	
“Повість минулих літ” Нестора-Літописця про ідею державності.....	333
Міхатуліна О. М.	
Порівняльне господарське законодавство та шляхи його застосування в господарському праві України.....	338
Муравйова І. М.	
Самооцінка готовності до професійної діяльності менеджера з персоналу.....	342
Тишик І. С.	
Соціальне партнерство магістрів спеціальності “Історія ” з суспільними організаціями національних меншин як одна з умов формування професійної готовності майбутнього викладача історії.....	346
Гринько А. А.	
Офшорні компанії як економічна доцільність ведення господарської діяльності в сучасних умовах.....	349
Зінченко О. В.	
Господарські договори, що впливають на стимулювання укладання фінансових угод в умовах інноваційного розвитку та підвищення економічної самостійності України	353
Шашкова-Журавель І. О.	
Участь України в системі міжнародно-правових норм щодо забезпечення гідної винагороди за працю	357
Швець Н. Г.	
Методичні підходи до перекваліфікації незайнятого населення.....	360

ПОРІВНЯЛЬНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Сучасний світ і його розвиток неможливо уявити без знання правових систем різних країн. Для України порівняльне правознавство становить інтерес як наука, що вивчає різні правові системи на основі взятих на себе зобов'язань за міжнародними угодами, а також у зв'язку з потребою реалізувати основні напрямки зовнішньої політики.

Порівняльне правознавство можна визнати хоча й новою, але вже міцно вкоріненою навчальною дисципліною в пострадянських країнах. Проте й традиційні навчальні курси вимагають порівняльно-правового наповнення. У багатьох випадках невиннованим є відокремлення вивчення національного права, яке нині здійснюється переважно формально-догматично, і вивчення зарубіжного права у порівняльному аспекті.

Тривалий час у західному правознавстві підприємства розглядалися з позицій цивільного права як сукупність засобів виробництва.

Сьогодні підприємства розглядають як самостійні суб'єкти права. До них адресуються розпорядження фінансового, адміністративного та інших норм права навіть у тому разі, коли вони не є суб'єктами цивільного або торгового права. Це привело до того, що дехто з дослідників почав розглядати підприємство та його економічні інтереси окремо від інтересів засновників.

Окремо визначається правовий статус державних підприємств. У різних країнах вони називаються по-різному. Наприклад, у Великобританії існують публічні корпорації, в США — урядові корпорації або агенції, в Німеччині та Франції — публічні підприємства або публічні установи, їх правовий статус залежить від особливостей кожної з країн. Однак, незважаючи на ці відмінності, у науковій літературі розглядають загальні ознаки, які дають змогу виокремити певні види організаційно-правових форм державних підприємств у західних країнах.

Французькі вчені вважають, що державні підприємства можуть перебувати у користуванні публічних служб або безпосередньо державних установ, у загальному користуванні на колективних засадах, а також у приватному користуванні, не втрачаючи при цьому ознак державної власності. Залежно

від того, хто використовує державне майно, зменшується або збільшується обсяг юридичних прав та обов'язків суб'єктів щодо тієї частини державного майна, яке перебуває під їх управлінням, і, відповідно, характер відносин з державними установами і поділяє державні підприємства на монопольні та конкурентні. Монопольні державні підприємства цілком підконтрольні державним установам, мають більш-менш постійну клієнтуру споживачів своєї продукції, наділені правом встановлювати ціни, що дають змогу їм відшкодовувати свої витрати. Державне керівництво монопольними державними підприємствами не має на меті досягнення деякого комерційного ефекту та одержання прибутку, йдеться лише про те, щоб запобігти збиткам. Враховуючи історичні та економічні зв'язки, спільність низки проблем реформування правових систем, доцільно збільшити номенклатуру курсів, де вивчається національне та регіональне інтеграційне право країн СНД. З іншого боку, враховуючи пріоритети зовнішньої політики постсоціалістичних країн, варто деталізувати вивчення права Європейського Союзу, Ради Європи, ОБСЄ.

Необхідно посилити увагу до методик практичного застосування порівняльного правознавства у програмах відповідних навчальних курсів, підручниках та навчальних посібниках.

У західних країнах існує спеціальне законодавство, яке визначає правове становище суб'єктів господарювання. У ФРН, наприклад, це Закон про акціонерні товариства, у Франції — закон № 66–537 “Про торговельні товариства”, у Великобританії — закон про компанії. В США правове становище корпорацій регулюється законодавством окремих “штатів, що ґрунтується на зразковому законі про підприємницькі корпорації, підготовленому американською асоціацією адвокатів, та на загальному законі про корпорації окремих штатів.

Законодавство західних країн найдетальніше регламентує діяльність компаній. У комерційних і торгових кодексах велика увага приділяється саме статусу компаній або корпорацій. В юридичній літературі законодавство про компанії характеризується як законодавство про організації підприємств. Саме поняттям “підприємство” деякі юристи зарубіжних країн пропонують замінити поняття юридичної особи, оскільки, на їх думку, це поняття більше відповідає економічному юридичному становищу суб'єктів господарської діяльності.

Конкурентні державні підприємства у господарській діяльності враховують умови, що виникають на ринку. Залежно від здійснюваної державою економічної політики вони намагаються економічно впливати на підприємства недержавного сектору. Присутність на ринку конкурентних державних підприємств дає можливість позитивно впливати та стабілізувати ціноутворення і рівень заробітної плати на відповідному ринку.

З огляду на фінансове становище державних підприємств учені поділяють їх на такі групи:

- рентабельні підприємства, що мають можливість відшкодовувати витрати на капітальне будівництво та робити інші інвестиції у розвиток виробництва;

- підприємства, які мають позитивний баланс, але отримуваний прибуток надто малий, аби фінансувати свій розвиток без допомоги з боку держави;
- збиткові підприємства, яким постійно бракує фінансових коштів для того, щоб мати позитивний баланс.

Розглядаючи правовий статус державних підприємств у Великобританії, Франції, ФРН, можна виокремити три основні організаційно-правові форми:

- підприємства, капітал яких установлено у формі торговельних товариств;
- підприємства, капітал яких не розділено на акції або паї;
- казенні товариства.

Правовий статус публічних корпорацій (компаній) найдетальніше визначено в Великобританії. Залежно від характеру здійснюваної діяльності тут розрізняють:

- комерційні державні підприємства..(публічні корпорації). Наприклад, Британська рада газової промисловості, Комітет з атомної енергії, Британська корпорація з радіомовлення Бі-бі-сі, Британське управління залізниць тощо;
- публічні корпорації, які забезпечують консультативні та регулюючі функції, наприклад, щодо ціноутворення та прибутків.

Що стосується казенних підприємств, то вони не мають юридичної, господарської і фінансової самостійності, ними управляють міністерства або інші установи, у господарському обігу вони виступають не від свого імені, а від імені того державного закладу, у віданні якого перебувають, вони не сплачують податків, а їхні прибутки та витрати відображаються у державному бюджеті.

Особливу групу серед організаційно-правових форм становлять господарські товариства. Назви товариств, їх структура та правове становище тощо у кожній країні відрізняються. Можна виокремити найтипівіші організаційно-правові форми товариств у зарубіжних країнах: повні, командитні, негласні, акціонерні та товариства з обмеженою відповідальністю.

Повне товариство — це об'єднання осіб з метою здійснення підприємницької діяльності. Майно повного товариства становить спільну власність його членів і може належати самому товариству. Питання про правосуб'єктність повного товариства у зарубіжних країнах розглядається по-різному. В деяких країнах визнається правосуб'єктність повного товариства, в тому числі як юридичної особи (Франція, ФРН), в інших — не визнається (Великобританія, США). Такий неоднаковий підхід до розуміння правосуб'єктності повного товариства пояснюється розмитістю меж між майном повного товариства та особистим майном його учасників.

Командитне, або товариства на довірі, виникли пізніше, ніж повні товариства, їх появу пов'язують з морською торгівлею, коли купці, вирушаючи до інших країн, брали в інших осіб товари або гроші для використання їх у торговельному обігу разом зі своїм капіталом. На основі цього і виникла ідея

створити командитні товариства, в яких беруть участь два види засновників: учасники, які несуть повну майнову відповідальність за зобов'язаннями товариства і мають такий самий правовий статус, як учасники повного товариства; вкладники-командитисти, відповідальність яких обмежена розмірами їх внесків до статутного фонду товариства. На відміну від учасників командитисти не мають права брати участь в управлінні діяльністю товариства, якщо інше не передбачено в установчих документах товариства. Вони не мають також права включати до назви товариства своє ім'я, передавати свій внесок іншим особам тощо.

У країнах континентальної Європи, переважно в ФРН, існує ще форма негласного товариства. Воно створюється на основі не реєстрованого договору, згідно з яким вкладник (негласний учасник) надає власникові фірми певний капітал для здійснення підприємницької діяльності, внаслідок чого отримує право на частину прибутку. Ім'я його залишається невідомим для третіх осіб, які можуть вимагати повернення боргу лише у власника фірми. Негласний учасник несе ризик збитків у розмірі зробленого ним внеску, не може втручатися в господарську діяльність власника, але має право деякого контролю за його діями шляхом перевірки торговельних книг та іншої документації.

Найбільшого поширення в зарубіжних країнах набули акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю.

Акціонерне товариство є товариством, статутний фонд якого розділено на частки однакової номінальної вартості (акції). Власники акцій відповідають за зобов'язаннями товариства тільки у межах акцій, що належать їм. У французькому законодавстві акціонерні товариства називаються анонімними.

Товариства з обмеженою відповідальністю виникли пізніше, ніж інші види товариств, їх поява є наслідком достатньої централізації капіталу, коли відпадала потреба залучати капітали багатьох власників, що характерно для акціонерних товариств. Товариства з обмеженою відповідальністю, зберегли переваги акціонерних товариств і водночас були гнучкішою організаційно-правовою формою об'єднання капіталів суб'єктів господарювання.

Аналіз іноземних систем правового регулювання господарських правовідносин допомагає розглядати власний національний досвід в аспекті міжнародного і змушує проаналізувати та оцінити проблеми національного господарського права України в новому аспекті, з більш глибоким розумінням її суті.